
HUKUK MESLEKLERİNE GİRİŞ SINAVI

AVUKATLIK

NOTERLİK

HÂKİMLİK

VE

SAVCILIK

VERGİ HUKUKU

KONU ANLATIMLI

PEGEM

AKADEMİ

Komisyon

HUKUK MESLEKLERİNE GİRİŞ SINAVI
AVUKATLIK, NOTERLİK, HÂKİMLİK VE SAVCILIK
VERGİ HUKUKU KONU ANLATIMLI

ISBN 978-625-6652-31-6

Kitapta yer alan bölümlerin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© Pegem Akademi

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten uluslararası akademik bir yayınevidir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan WorldCat ve ayrıca Türkiye'de kurulan Turcademy.com tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilmektedir.

I. Baskı: 2024, Ankara

Yayın-Proje: Merve Toruk Birinci

Dizgi-Grafik Tasarım: Tolga Durğun

Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Reklam San Tic. Ltd. Şti.

İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı 48/48 İskitler/Ankara

Tel: (0312) 341 36 67

Yayıncı Sertifika No: 51818

Matbaa Sertifika No: 47865

İletişim

Shira Ticaret Merkezi, Macun Mahallesi 204 Cad.

No: 141/33, Yenimahalle/Ankara

Yayınevi: 0312 430 67 50

Dağıtım: 0312 434 54 24

Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60

İnternet: www.pegem.net

E-ileti: pegem@pegem.net

WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

ÖN SÖZ

Değerli Avukat ve Noter Adaylarımız;

24 Ekim 2019 tarihinde yürürlüğe giren 7188 sayılı Kanun ile “Hukuk Mesleklerine Giriş Sınavı” getirilmiş ve ilk sınav uygulamasının 2024 yılında yapılmasına karar verilmiştir. Hukuk Mesleklerine Giriş Sınavı'na 24/10/2019 tarihinden sonra hukuk fakültelerine kayıt yaptırmış kişiler, avukatlık ve noterlik stajlarına başlayabilmek için katılmak zorundadır.

Hukuk Mesleklerine Giriş Sınavı'na, Türkiye'de ki bir hukuk fakültesinden mezun olanlar ile yabancı bir ülkede hukuk fakültesinden mezun olup denklik alanlar girme hakkına sahiptir. Sınava giren adaylara çoktan seçmeli 100 soru sorulacaktır.

Hukuk Mesleklerine Giriş Sınavı Avukatlık-Noterlik Vergi Hukuku Konu Anlatımlı yayınıımız, PEGEM Akademi Yayıncılık tarafından; alanında uzman, sınav deneyimine sahip avukat ve akademisyen yazar komisyonumuz tarafından hazırlanmıştır. Geniş bir literatür taraması yapılmış, hukuk fakültelerindeki ders içerikleri taranmış ve sınavda çıkabilecek konular üzerine yoğunlaşarak hazırlanmıştır.

Yayınlığımızın sınavlarınızda başarı getirmesi dileklerimizle.

PEGEM Akademi Yayıncılık

Kitabın baskı tarihinden sonra gerçekleşen değişiklere aşağıda yer alan kodu okutarak ulaşabilirsiniz.

<https://depo.pegem.net/hukukmesleklerinegiris-avukatlik-noterlik-hakimlik-savcilik-vergihukuku-ka-guncelleme.pdf>

İÇİNDEKİLER

---

1. BÖLÜM

Vergi Hukuku - Vergi Usul Hukuku

1. VERGİ HUKUKUNA GİRİŞ VE TEMEL KAVRAMLAR.....	1
1.1. Vergi Hukukunun Tanımı ve Kapsamı.....	1
2. VERGİ HUKUKUNUN KAYNAKLARI	2
2.1. Yasama Organından Doğan Kaynaklar	2
2.2. Yürütme Organından Doğan Kaynaklar.....	2
2.3. Yargı Organından Doğan Kaynaklar	3
2.4. Diğer Kaynaklar	3
3. VERGİ HUKUKUNUN YER, ZAMAN VE ANLAM BAKIMINDAN UYGULANMASI	4
3.1. Vergi Kanunlarının Yer Bakımından Uygulanması.....	4
3.2. Vergi Kanunlarının Zaman Bakımından Uygulanması.....	4
3.3. Vergi Kanunlarının Anlam Bakımından Uygulanması Yorum.....	5
4. VERGİ HUKUKUNUN DALLARI	6
5. VERGİNİN UNSURLARI	6
5.1. Verginin konusu	6
5.2. Vergiyi doğuran olay	7
5.3. Verginin matrahı.....	7
5.4. Vergi Mükellefi	9
5.5. Vergi Sorumlusu	10
6. VERGİLENDİRME SÜRECİ	10
7. VERGİNİN TARAFLARI	14
8. MÜKELLEFİN ÖDEVLERİ	17
9. VERGİ DENETİM YOLLARI	20
9.1. Yoklama	20
9.2. İnceleme	21
9.3. Arama	21
9.4. Bilgi Toplama	22
10. VERGİ HUKUKUNDA SÜRELER	22
10.1. Kanuni Ve İdari Süreler	22
10.2. Sürelerin Uzaması	23
10.3. Sürelerin Hesaplanması	23

11. VERGİ SUÇ VE CEZALARI	24
11.1. Vergi İdaresi Tarafından Cezalandırılan Suçlar	24
11.2. Ceza Mahkemeleri Tarafından Cezalandırılan Suçlar	26
12. VERGİ CEZASININ KESİLMESİ, ÖDENMESİ VE KALKMASI	29
12.1. Cezanın Kesilmesi	29
12.2. Cezaların Ödenmesi	30
12.3. Cezaların Kalkması	30
13. VERGİ BORCUNU SONA ERDİREN VEYA ERTELEYEN NEDENLER	31
14. VERGİ UYUŞMAZLIKLARI VE ÇÖZÜM YOLLARI	40
14.1. Vergi Uyuşmazlıklarının İdari Çözüm Yolları	40
14.2. Vergi Uyuşmazlıklarının Yargı Aşamasında Çözülmesi	44
15. KAMU ALACAĞININ KORUNMASI	47
15.1. Kamu Alacaklarının Güvence Altına Alınması	47
15.2. Kamu Alacaklarının Zorla Tahsil Edilmesi	48
15.3. Kamu Alacağının Değerinin Korunması	49

2. BÖLÜM

Türk Vergi Sistemi

1. TÜRKİYE'DE VERGİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ	51
2. GELİR ÜZERİNDEN ALINAN VERGİLER.....	54
2.1. Gelir Vergisi	54
2.1.1 Gelir Vergisinin Konusu ve Özellikleri	54
2.1.2 Gelir Vergisinin Uygulama Biçimleri.....	57
2.1.3 Gelir Vergisinde Mükellefiyet	59
2.1.4. Şahıs ve Sermaye Şirketlerinin Gelir Vergisi Karşısındaki Durumu.....	60
2.1.5. Ticari Kazanç	62
2.1.6. Zirai Kazanç.....	72
2.1.7. Ücretler	76
2.1.8. Serbest Meslek Kazancı	80
2.1.9. Gayrimenkul Sermaye İradı	84
2.1.10. Menkul Sermaye İradı	88
2.1.11. Diğer Kazanç ve İratlar	91
2.1.12. Gelir Vergisinde Gelirin Toplanması, Beyan Esası ve Beyanname Çeşitleri.....	93
2.1.13. Gelir Vergisi Açısından Geçici Vergi Uygulaması	97
2.2. Kurumlar Vergisi	98

2.2.1. Kurumlar Vergisinin Konusu Mükellefleri	98
2.2.2. Kurumlar Vergisinde Mükellefiyet	100
2.2.3. Kurumlar Vergisinde İndirilebilecek Giderler	101
2.2.4. Kurumlar Vergisinden İndirilemeyecek Giderler	101
2.2.5. Örtülü Sermaye	101
2.2.6. Transfer Fiyatlandırması Yoluyla Örtülü Kazanç Dağıtımı	102
2.2.7. Safi Kurum Kazancının Tespiti	103
2.2.8. Kurumlar Vergisinin Oranı, Kurumlar Vergisinde Geçici Vergi Uygulaması	104
3. HARCAMALAR ÜZERİNDEN ALINAN VERGİLER	105
3. 1. Katma Değer Vergisi	105
3.1.1. Katma Değer Vergisinin Konusu	105
3.1.2. Katma Değer Vergisinde Vergiyi Doğuran Olay	106
3.1.3. Katma Değer Vergisinin Mükellefleri	107
3.1.4. Katma Değer Vergisinde Matrah	107
3.1.5. Katma Değer Vergisinin Oranı	108
3.1.6. Vergi İndirimi Uygulanan Faaliyetler	108
3.1.7. İndirilemeyecek Katma Değer Vergisi	108
3.1.8. Katma Değer Vergisinin Beyanı ve Ödeme Zamanı	108
3.1.9. Katma Değer Vergisinde İstisnalar	109
3.2. Özel Tüketim Vergisi	110
3.2.1. Özel Tüketim Vergisinin Konusu	110
3.2.2. Özel Tüketim Vergisinde Vergiyi Doğuran Olay	110
3.2.3. Özel Tüketim Vergisinde Mükellef ve Vergi Sorumlusu	110
3.2.4. Özel Tüketim Vergisinde İstisnalar	110
3.2.5. Özel Tüketim Vergisinde Vergi İndirimi	111
3.2.6. Özel Tüketim Vergisinde Verginin Beyanı, Tarhı ve Ödenmesi	111
3.3. Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi	111
3.3.1. Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisinin Konusu	111
3.3.2. Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisinde Mükellef, Matrah ve Oran	111
3.4. Harçlar	112
3.4.1. Harçların Kapsamı	112
3.4.2. Harçta İstisnalar	113

4. SERVET ÜZERİNDEN ALINAN VERGİLER	113
4.1. Emlak Vergisi	113
4.1.1. Bina ve Arazi Vergisi	113
4.1.2. Emlak Vergisinde Muaflıklar	115
4.2. Motorlu Taşıtlar Vergisi	115
4.2.1. Motorlu Taşıtlar Vergisi'nin Konusu	115
4.2.2. Motorlu Taşıtlar Vergisinde Mükellef	115
4.2.3. Motorlu Taşıtlar Vergisinde Vergileme Ölçü ve Hadleri	116
4.2.4. Motorlu Taşıtlar Vergisinde İstisnalar	116
4.2.5. Motorlu Taşıtlar Vergisinin Tarihi, Tebliği ve Ödenmesi	117
4.3. Veraset Ve İntikal Vergisi	117
4.3.1. Veraset ve İntikal Vergisinin Konusu	117
4.3.2. Veraset ve İntikal Vergisinin Mükellefi	118
4.3.3. Verginin Matrahı ve İlk Tarhiyat	118
4.3.4. Veraset ve İntikal Vergisinde Muafiyetler	119
4.3.5. Veraset ve İntikal Vergisinde İstisnalar	119
4.3.6. Veraset ve İntikal Vergisinde Beyannamenin Verilmesi	119
4.3.7. Veraset ve İntikal Vergisinde Oranlar	120
4.3.8. Veraset ve İntikal Vergisinde Ödeme Zamanı	121
TEST	122
ÇÖZÜMLER	131

BİRİNCİ BÖLÜM

VERGİ HUKUKU-VERGİ USUL HUKUKU

1. VERGİ HUKUKUNA GİRİŞ VE TEMEL KAVRAMLAR

1.1. Vergi Hukukunun Tanımı ve Kapsamı

Vergi Hukukunun Tanımı

Vergi hukuku, vergi ödevinin niteliğine, vergi borcunun doğması ve ortadan kalkmasına ilişkin maddi ve şekli hukuk kuralları bütünüdür.

Vergi Usul Kanunu hükümleri genel bütçeye giren vergi, resim ve harçlar ile il özel idarelerine ve belediyelere ait vergi, resim ve harçlar hakkında uygulanır. (Gümrük idareleri tarafından alınan vergi ve resimler hariç)

Vergi Hukukunun Konusu

Maddi vergi hukuku: Devletle kişiler arasında vergi kanunları nedeni ile ortaya çıkan hukuki ilişkilerin yönünü düzenler. Maddi vergi hukuku kuralları kişileri belli bir verginin borçlusu durumuna sokan kurallardır. Vergi alacağının doğması ve sona ermesi maddi vergi hukukunun kapsamına girer.

Şekli vergi hukuku: Verginin tarh, tahakkuk ve tahsili, vergi uyumsuzluklarının idari ve yargısal aşamada çözülmesi, vergilerin cebri icra yolu ile tahsil edilmesi, şekli vergi hukukunun kapsamına girer.

Vergi Hukukunun Hukuk Sistemi İçindeki Yeri

Kamu hukuku: Devletin kuruluş ve işleyişi ile egemen bir tüzel kişi olarak kişilerle ya da devletlerle olan ilişkilerini düzenleyen hukuk dalıdır. Bu hukuk dalının düzenlediği ilişkiler astlık-üstlük durumunun ağır bastığı ilişkilerdir. Vergi hukuku kamu hukuku içinde yer almaktadır.

Özel hukuk: Bir toplum içinde hukuksal olarak eşit hak ve yetkilerle donatılmış kişiler arasındaki ilişkileri düzenleyen hukuk dalıdır. Özel hukuk ilişkilerinde emredici kurallar, astlık - üstlük ilişkisi yer almaz.

2. VERGİ HUKUKUNUN KAYNAKLARI

2.1. Yasama Organından Doğan Kaynaklar

Anayasa: Devletin temel organlarını, bunların örgütlenmelerini, işleyişlerini ve kişilerin devlete karşı olan temel hak ve ödevlerini düzenleyen temel yazılı kaynaktır. Anayasanın 73. maddesinde siyasi hak ve ödevler kapsamında vergi ödevi düzenlenmiştir.

Kanun: Kanun, yasama organınca belirli biçim ve yöntemlere göre belirlenen kurallardır. Vergi, resim, harç vb yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır.

Uluslararası vergi anlaşmaları: Devletler vergi kaçakçılığını önleme, çifte vergilendirmeyi önleme gibi amaçlarla kendi aralarında anlaşmalar yapmaktadır. Vergi anlaşmaları çoğu zaman ikili anlaşmalar şeklinde olmaktadır. Uluslararası vergi anlaşmaları kanun gücündedir.

2.2. Yürütme Organından Doğan Kaynaklar

Cumhurbaşkanı Kararları: İdari işlem niteliği haiz olan Cumhurbaşkanı kararları, Cumhurbaşkanı'na kanunlarla verilmiş olan ve seçme ve atama dahil her tür yetkinin kullanılmasına dair yetkilerin somut olayda kullanılmasını ifade eder. Vergi, resim, harç ve mali yükümlülüklerin, muafık, istisna ve indirimleriyle oranlarına ilişkin kanunun belirttiği aşağı ve yukarı sınırlar içinde değişiklik yapma yetkisi Cumhurbaşkanı'na verilebilir. Cumhurbaşkanı bu yetkiyi devredemez. Cumhurbaşkanı bu kararları yayımlandıkları tarihten sonraki olaylara uygulanır.

Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri: Anayasa m. 104/17 hükmü uyarınca, Cumhurbaşkanı, yürütme yetkisine ilişkin konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarabilir. Anayasadaki düzenlemelerden yola çıkarak, Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, yürütme yetkisine ilişkin olarak daha önce Bakanlar Kurulu Kararı, tüzük veya kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenen hususlara benzer hususları düzenleyen ve fakat bakanların imzalarını değil sadece Cumhurbaşkanı'nın imzasını taşıyan yasal düzenleme aracıdır.

Yönetmelik: Bakanlıklar ve kamu tüzel kişileri, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve tüzüklerin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak koşulu ile yönetmelik çıkarabilirler.

Genel Tebliğ: Hazine ve Maliye Bakanlığı, vergi kanunlarının uygulanmasını kolaylaştırmak üzere tebliğler çıkarmaktadır. Bunlar sıra numarası ile Resmi Gazete'de yayımlanırlar. İki grupta toplanırlar.

1. Grup Genel Tebliğler: Vergi kanunlarının Hazine ve Maliye Bakanlığına tanıdığı düzenleme yetkisine dayanılarak çıkarılmaktadır.